

Les modalitats de la formació permanent: algunes reflexions des de la perspectiva de l'ICE de la Universitat Autònoma de Barcelona

Sovint es detecta, en el marc de la formació permanent, un cert desconeixement, tant de la feina que fan les comissions dels plans de zona, com del paper que hi juga el propi ICE, com de les diferents modalitats que es duen a terme. Davant de l'oportunitat que els responsables del CRP del Maresme I (Pineda) ens ofereixen d'explicar alguns aspectes d'aquest àmbit de la formació, ens ha semblat oportú manifestar la intencionalitat palesa del nostre projecte de treball, orientat envers la consecució d'una cultura formativa centrada en les peculiaritats d'aquestes diferents modalitats.

No és casual la seva existència, que podem concretar, si tenim en compte les que es porten a terme d'una forma més habitual, com a cursos, seminaris, assessoraments a centres, grups de treball i intercanvi d'experiències i/o conferències. Enguany se n'incorpora una de nova, els cursos a centres, que han de reunir una sèrie de requisits com ara que hi ha de participar al menys el 80% de l'equip de mestres. D'aquesta manera un centre pot plantejar-se l'actualització d'una temàtica concreta sense que prèviament els membres de l'equip docent hagin fet un treball específic, tret que caracteritza els assessoraments, que requereixen d'un projecte previ i un compromís important d'experimentació al llarg de la formació, així com una implementació posterior dels avenços plantejats.

Els cursos i seminaris, malgrat tinguin una llarga història i en algun sentit es pugui pensar que han quedat una mica desplaçats, tenen la seva especificitat. Tot i que en els darrers anys ja s'han treballat molt els continguts de les diferents àrees de coneixement, així com aspectes de tipus metodològic i organitzatiu, encara resulta necessària aquesta vessant per anar consolidant tot això, a l'hora que permeti la seva renovació. Tan sols cal fixar-se en un àmbit tan concret com és el dels projectes, reconegut per a tothom com una de les estratègies més potents per a fer front als processos d'ensenyament-aprenentatge d'una forma significativa per als infants, i estimulant per als educadors/res, per tal d'adonar-se que encara hi ha un llarg camí a recórrer pel seu desplegament en la cultura educativa. A banda, la distinció entre curs i seminari, entesa des de la perspectiva d'una major implicació i experimentació pel que fa als seminaris.

Els assessoraments són la modalitat estrella en l'actualitat. Tenen un gran potencial justament perquè poden ajustar-se molt fidelment a les necessitats i expectatives dels equips de mestres. Permeten fer un acompanyament del procés, seguint el propi ritme del centre, aprofundint en aquells aspectes que resulten més rellevants. La seva realització afavoreix, en gran mesura, una cultura educativa vinculada a la idiosincràsia de cada centre.

Creiem, però, que cal tenir cura de no trencar un mínim d'equilibri entre aquestes diferents modalitats. Una de les raons per plantejar-nos això és que continua sent necessari que hi hagi activitats de formació en les que hi participi professorat de diferents centres, amb el que això comporta d'enriquiment per a l'intercanvi d'idees i maneres de fer, a l'hora que és una forma d'evitar un cert endocentrisme que podria produir-se en les escoles si la única perspectiva fos la dels assessoraments o els cursos a centres. Creiem que no fora bo caure en una formació "a la carta", entre d'altres coses perquè no podem adormir-nos, hi ha d'haver un nivell de rigor i esforç prou significatiu, no sols perquè aquesta formació es paga amb diners públics sinó també perquè ens hem de sentir satisfets amb la formació donada i rebuda. Una altra

raó, important des de la perspectiva de les institucions que tenim la responsabilitat de coordinar les diferents activitats, és que hem tocat sostre en quant a la quantitat d'assessoraments als que podem donar sortida. No hi ha prou formadors/res per assumir-ne més (actualment estem en el 50% sobre l'oferta general de totes les modalitats), sobretot tenint en compte que una bona part d'aquest col·lectiu està compost per mestres en actiu que compaginen la seva feina a l'aula amb la docència en la formació permanent. A això cal afegir-hi el fet de que aquest col·lectiu té moltes dificultats per poder fer assessoraments als migdies, sobretot si calen desplaçaments importants.

També és interessant reflexionar en el procés "ideal" que segueixen, des d'aquesta perspectiva de les modalitats, alguns camps temàtics, com ara els que estan vinculats als diferents especialistes, o a alguns de molt potents en l'actualitat com ara l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura des d'una perspectiva constructivista. Sovint s'enceta aquest procés formatiu a partir d'un curs, en el que s'aporta el coneixement i l'actualització sobre la temàtica, més endavant es passa per la modalitat de seminari per tal de que aquell coneixement pugui continuar elaborant-se però ara des d'una dimensió més participativa, que comporti algun tipus de pràctica a l'aula, tot plegat farcit d'unes bones dosis d'intercanvi entre les diferents persones participants i les escoles representades. Amb el temps, un parell o tres de cursos, a més a més de que algun dels centres pugui estar interessat en aprofundir a partir d'un assessorament, aquest itinerari es completa amb la constitució d'un grup de treball a la zona per tal de continuar elaborant la temàtica des d'una dimensió més independent i creativa. Aquest és un itinerari formatiu molt potent perquè afavoreix l'autonomia del professorat a partir de la consecució d'un seguit de fites ben estructurades.

Creiem que una major consciència respecte les modalitats afavoriria una planificació i consecució més coherent de la formació permanent. La descentralització que comporten els plans de zona és un valor que caldria reconèixer i mimar, i en aquest sentit no són solament les institucions i els seus representants els que hi som implicats o hi tenim tota la responsabilitat sinó que el conjunt del professorat s'hi hauria de veure vinculat. La formació permanent és un bé col·lectiu, per una banda és un dret i una necessitat dels educadors/res per poder millorar la seva capacitat professional, i en molts casos el seu creixement personal, però, per una altra, no podem oblidar que és un bé escàs en el context socio-econòmic en el que vivim, sense entrar en valoracions de si hauria o no de ser així, i en aquest sentit cal que siguem responsables amb la seva utilització.

L'ICE de la UAB, que defuig de la funció exclusiva que se li podria suposar de gestora de formadors i activitats de formació, sent com a seu el compromís de potenciar la formació permanent i està disponible a afavorir els canals i les pràctiques que convinguin per tal de millorar la incidència qualitativa d'aquesta formació, per tant, resta obert als suggeriments, a la demanda d'aclariments, o a qualsevol altra expectativa que, en el marc institucional en el que es mou la formació permanent, pugui tenir-hi una incidència positiva i enriquidora.

Carles Parellada Enrich
ICE Universitat Autònoma de Barcelona
Bellaterra, a 7 d'abril del 2000